

การประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
Evaluation of local wisdom projects Develop professional skills Ban Kumpae
School Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3

สุชาวดี สุดเอียด

Suchawadee Sudaiaed

รัฐพร กลิ่นมาลี

Rattaporn Klinmalee

วีระยุทธ ชატะกาญจน์

Werayut Chatakan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

E-mail: 6555701051@nstru.ac.th

Received: 13 July 2024; Revised: 21 December 2024; Accepted: 23 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินปฏิกิริยา 2) ประเมินการเรียนรู้ 3) ประเมินพฤติกรรม และ 4) ประเมินผลลัพธ์ โครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน รวมทั้งสิ้น 68 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) การประเมินปฏิกิริยา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็น วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีสภาพที่ใหม่ พร้อมใช้ในการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (2) การประเมินการเรียนรู้ พบว่า คะแนนผลการทดสอบหลังอบรมของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.30 สูงกว่าคะแนนก่อนอบรม ที่มีค่าคะแนนร้อยละ 41.70 มีคะแนนเฉลี่ย หลังเข้าร่วมฝึกอบรม 17.06 ค่าเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมฝึกอบรม 8.34 ซึ่งผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ (3) การประเมินพฤติกรรม พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด และ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม นำผลิตภัณฑ์ ชิ้นงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติไปเผยแพร่ให้แก่สาธารณชน ได้รับทราบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (4) การประเมินผลลัพธ์ จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในรูปแบบการดำเนินงาน มีการจัดกระบวนการอบรม หลักสูตรอบรม ให้เป็นไปด้วยดี มีวิทยากรที่มีความรู้ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่าย เปิดโอกาสให้ได้ซักถามข้อสงสัย และ เนื้อหาสาระสอดคล้องกับหัวข้อการอบรม

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, ภูมิปัญญาพัฒนาทักษะอาชีพ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Abstract

This Article aimed to study (1) evaluate reactions (2) evaluate learning (3) evaluate behavior and (4) evaluate results. of participants in the Local Wisdom Project Develop professional skills Ban Kumpae School Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office, Area 3. The participants included 68 individuals, comprising school administrators, teachers, and students, selected through purposive sampling. The evaluation tools consisted of questionnaires, tests, observation forms, and interview guides. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings were as follows : (1) Reaction Evaluation, The overall reaction received the highest average score. The content relevance was rated the highest, while the condition of training materials and equipment, though adequate and ready for use, received the lowest average score. (2) Learning Evaluation : Students' post-training test scores averaged 85.30%, significantly higher than the pre-training scores of 41.70%. The mean post-training score was 17.06, compared to 8.34 before training, surpassing the 70% benchmark. (3) Behavior Evaluation, The overall behavior evaluation was rated at the highest level. Trainees effectively applied their acquired knowledge in daily life, receiving the highest average score. However, disseminating products created during the training to the public received the lowest average score. (4) Results Evaluation, Qualitative data indicated that most trainees were highly satisfied with the project's implementation. The training process and curriculum were well-organized, featuring knowledgeable trainers who delivered content in an accessible manner. Participants were encouraged to ask questions, and the content aligned with the training topics.

Keywords: Project Evaluation, Local Wisdom, Career Skill Development, Educational Service Area Office.

บทนำ

โลกเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้น อย่างมากมาย ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม เช่นเดียวกับการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง จากอดีตไปอย่างมาก บุคคลที่มีความรู้ มีทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ในสังคมได้ จึงจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างบุคคลให้มีความรู้ มีทักษะดังกล่าว เสริมสร้างความคิด กระบวนการเรียนรู้สำหรับชีวิต และพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้สามารถเอาตัวรอดในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในช่วงวัยเรียนไว้ว่า ควรปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษ ที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งทักษะอาชีพเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยหลักการของทักษะอาชีพนั้นจะมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถวิเคราะห์ตนเอง

เลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง พินิจพิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของบุคคล
สิ่งแวดล้อม ค่านิยมและภูมิหลังของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นหากบุคคลมีทักษะอาชีพที่เหมาะสม ย่อมมีความพึง
พอใจ มีความมั่นคงและประสบความสำเร็จในการดำรงชีพในอนาคต (เพ็ญภา กุลนภาดล, 2562)

แนวโน้มการจัดการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการนำแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มาโดยตลอด เห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 ตลอดจน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) มี
อุดมการณ์ หลักการจัดการศึกษาเพื่อสร้างการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษา สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ซึ่งจำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยได้กำหนด
บทบัญญัติให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชน
สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม ชุมชนและ
ประเทศชาติ ตลอดจนกฎหมาย แผนนโยบายข้างต้นสะท้อนให้เห็นภาระหน้าที่สำคัญของโรงเรียนที่จะต้อง
บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการบริหารที่มี
ประสิทธิภาพ เนื่องจากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ
การเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถต่อยอดสมบัติทางปัญญาของบรรพบุรุษ เพิ่มมูลค่าและสร้างอาชีพ เกิดเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ในชุมชนมีความรัก ภาคภูมิใจ และห่วงแหนสมบัติภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยโรงเรียนควรใช้แหล่ง
เรียนรู้ในชุมชน ประกอบการเรียนการสอน เพื่อช่วยเร่งความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเลือกอาชีพได้
เหมาะสมกับความถนัดของตนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ทำให้เขารักในการทำงานมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน
เข้าใจสภาพปัจจุบันและปัญหาของท้องถิ่น อันนำไปสู่แนวคิดปรับปรุงพัฒนาท้องถิ่นของตน เพื่อการดำรงชีวิต
ในสังคมของเขาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องแสวงหารูปแบบ วิธีการบริหารจัดการ
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีระบบแบบแผนชัดเจน มีประสิทธิภาพ ในด้านครูผู้สอนก็ต้องมีการ
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น จนส่งผลถึงคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้
เกี่ยวกับท้องถิ่นของผู้เรียนได้ตามกฎหมายและแผนนโยบายของรัฐในที่สุด ซึ่งโดยสรุปแล้ว โรงเรียนจะต้อง
ดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาของประเทศชาติจนสามารถสืบทอด พัฒนาองค์ความรู้ให้มีมูลค่าทางอาชีพ
และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถให้บริการแหล่งเรียนรู้ และ องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การคนในชุมชน
และสังคมได้ ซึ่งระบุในแนวทาง นโยบาย และกฎหมายหลักดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมี
บทบาทสำคัญที่จะต้องริเริ่ม ดำเนินการ และเลือกใช้วิธีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ทันสมัย เหมาะสมกับ
บริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา และสังคมไทยนั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีย, 2560)

โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 บริบท
โดยรอบโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่บนพื้นที่ป่าพรุ เป็นชุมชนชนบท อาชีพหลัก คือ การเกษตร แปรรูปผลิตภัณฑ์
จากสัตว์น้ำ และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกระจุต เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปนักเรียนส่วนใหญ่ จะออกไปหางาน
ทำโดยไม่ได้ศึกษาต่อ ซึ่งการพัฒนาทักษะอาชีพเป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างเร่งด่วน อีกทั้งสอดคล้องกับนโยบายจาก
หน่วยงานต้นสังกัด ที่ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านทักษะ
อาชีพ ทักษะการมีงานทำเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับมี
ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนมีความเป็นเลิศตามความถนัดและความสนใจ นำไปสู่การพัฒนาทักษะ
วิชาชีพ ส่งเสริมทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพื่อให้โรงเรียนสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างมี
คุณภาพ (ฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านกุ่มแป, 2565)

จากการศึกษารายงานสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนบ้านกุ่มแป มีการดำเนินงานโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ ให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง หากแต่ขาดการประเมินผลการดำเนินงานที่เป็นระบบ ผู้ประเมินในฐานะครูผู้รับผิดชอบโครงการ เห็นความสำคัญถึงประเด็นปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจ ที่จะประเมินโครงการเพื่อทราบถึงสภาพปัญหา ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการ กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการมีลักษณะอย่างไร เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ผู้ประเมินได้มีการวางแผนการดำเนินงาน โดยการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม โดยเลือกใช้รูปแบบการประเมินเคิร์ก แพทริก ของ โดนัลด์ แอล เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick, 1975) ที่ครอบคลุมการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรม และการประเมินผลลัพธ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบ ต่อเนื่อง มีความชัดเจน รัดกุม เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การวางแผนการดำเนินงาน การตัดสินใจคุณค่า คุณประโยชน์ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมในการปรับปรุง ปรับเปลี่ยน พัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้าร่วมโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้าร่วม โครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
3. เพื่อประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้าร่วม โครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้าร่วม โครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.1 ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โรงเรียนบ้านกุ่มแป ปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านกุ่มแป ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น 68 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ จำนวน 9 คนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูฝ่ายวิชาการ 1 คน ผู้แทนครู 5 คน ปราชญ์ชาวบ้าน 2 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608) และใช้วิธีเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sample)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาประเมินและติดตามผลโครงการฯ ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการประเมินด้านปฏิกิริยา ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรม และการประเมินผลลัพธ์ ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังเสร็จสิ้น โครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามการเข้าร่วม โครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือวิจัย ของโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ ทั้ง 4 ฉบับ
3. ดำเนินการจัดกิจกรรม โครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ กับนักเรียน โรงเรียนบ้านกุ่มแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการนำส่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
5. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 มาวิเคราะห์ตามสถิติวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
2. นำข้อมูลมาตรวจสอบหาค่าเฉลี่ยประชากร และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร แล้วทำการแปลผลข้อมูลในแต่ละข้อ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและอธิบายความเรียงโดยวิธีแต่ละประเด็น ตามรูปแบบการประเมินแบบเคิร์กแพทริก ด้านผลลัพธ์

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ด้านปฏิกิริยา (Reaction)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยประชากรและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร ด้านปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้าร่วมอบรมโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ (N=50)

รายการ	ความคิดเห็น		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ	4.74	0.48	มากที่สุด
1. หลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการสามารถนำไปประกอบอาชีพสร้างรายได้	4.70	0.46	มากที่สุด
2. หลักสูตรมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน	4.60	0.70	มากที่สุด
3. การเรียงลำดับหัวข้อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรมีความเหมาะสม	4.74	0.49	มากที่สุด
4. เนื้อหาที่ใช้ในการอบรมสามารถสร้างความรู้ ทักษะให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมได้	4.72	0.50	มากที่สุด

ด้านความเหมาะสมของบรรยากาศในการเรียนรู้	4.54	0.69	มากที่สุด
5. สถานที่จัดโครงการมีความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และกิจกรรม	4.38	0.83	มาก
6. สถานที่จัดโครงการฝึกอบรมมีความสะอาด เอื้อต่อการฝึกอบรม/การจัดกิจกรรม	4.84	0.37	มากที่สุด
7. สถานที่จัดอบรมมีการจัดสถานที่อบรม รวมทั้งโต๊ะ เก้าอี้เหมาะสม	4.42	0.86	มาก
8. บรรยากาศภายในของสถานศึกษา เอื้อต่อการดำเนินงานโครงการ	4.50	0.71	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสมของวิทยากร	4.60	0.75	มากที่สุด
9. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนและมีประสบการณ์เหมาะสมกับวิชาที่ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจง่าย	4.52	0.81	มากที่สุด
10. วิทยากรมีความสามารถในการอธิบายเนื้อหา สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติได้	4.66	0.60	มากที่สุด
11. วิทยากรมีการสร้าง บรรยากาศให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจการ ฝึกอบรม	4.64	0.76	มากที่สุด
12. วิทยากรมีเทคนิค วิธีการในการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างง่าย	4.56	0.81	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก	4.43	0.78	มาก
13. เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อในการจัดการเรียนรู้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน	4.46	0.82	มาก
14. สื่อประกอบการสอนมีความเหมาะสมกับหลักสูตร	4.43	0.81	มาก
15. วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีสภาพที่ใหม่และพร้อมใช้ในการฝึกอบรม	4.28	0.79	มาก
16. สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัยเหมาะสมเหมาะสมกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของประเทศ	4.56	0.70	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสมของระยะเวลา	4.48	0.76	มาก
17. ระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม พอดี	4.56	0.81	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
18. ช่วงเวลา ในการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ซักถามมีความเหมาะสม	4.48	0.72	มาก
19. กิจกรรมการอบรมตามหลักสูตรมีความเหมาะสมกับระยะเวลา	4.34	0.79	มาก
20. วัน เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมอบรม	4.54	0.70	มากที่สุด
รวมการประเมินด้านปฏิกิริยา (Reaction)	4.55	0.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ ด้านปฏิกิริยา (Reaction) พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยประชากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$) รองลงมา ด้านความเหมาะสมของวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$) และ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีสภาพที่ใหม่และพร้อมใช้ในการฝึกอบรม ($\mu = 4.28$) มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินน้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมค่อนข้างต่ำแสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อโครงการการประเมินปฏิกิริยาสอดคล้องกัน

2. ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ด้านการประเมินการเรียนรู้ (Learning)

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมฝึกอบรม ของผู้เข้าร่วมโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ (N=50)

ผลการเปรียบเทียบ	ค่าร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ยของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยของผลต่าง
คะแนนก่อนอบรม	34.00	6.80	1.90	9.90	2.06
คะแนนหลังอบรม	83.50	16.80	1.44		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมฝึกอบรม ของผู้เข้าร่วมโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ จำนวน 50 คน โดยการทำแบบทดสอบ พบว่า คะแนนผลการทดสอบหลังอบรม คิดเป็นร้อยละ 83.50 ซึ่งสูงกว่าคะแนนผลการทดสอบก่อนอบรม ที่มีค่าคะแนนร้อยละ 34.00 นอกจากนี้ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยประชากร หลังเข้าร่วมฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนเข้าร่วมฝึกอบรม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยประชากร ก่อนเข้าร่วมฝึกอบรมโดยรวมอยู่ที่ 8.34 และคะแนนเฉลี่ยประชากรหลังเข้าร่วมฝึกอบรมอยู่ที่ 16.80 ซึ่งผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไปตามที่ได้กำหนดไว้

3. ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ด้านการประเมินพฤติกรรม (Behavior)

ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการในการประเมินพฤติกรรม (Behavior) พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยประชากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินมากที่สุด คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\mu = 4.82$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ประเด็นผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับ ไปปรับใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนรูปแบบใหม่ได้ ($\mu = 4.76$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินการประเมินน้อยที่สุด คือ ประเด็นผู้เข้าร่วมฝึกอบรม นำผลิตภัณฑ์ ชิ้นงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติไปเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนได้รับทราบ ($\mu = 4.24$) อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ด้านการประเมินผลลัพธ์ (Results)

ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินโครงการด้านผลลัพธ์ (Results) จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับภาพรวมของโครงการเพื่อทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ที่มีต่อโรงเรียน ครู และนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับการประเมินโครงการเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักเรียนได้นำความรู้ ความเข้าใจในอาชีพไปประกอบอาชีพ ไปปรับใช้ในการสร้างอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ต่อไปในอนาคต สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้ค้นหาอาชีพที่สนใจ ถนัดเหมาะสมกับวัย และเพื่อสร้างสำนึกรักในภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพ ให้แก่นักเรียน ในภาพรวม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในรูปแบบการดำเนินงานของโครงการ กล่าวคือ มีการจัดกระบวนการอบรม หลักสูตรอบรม ให้เป็นไปด้วยดี มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างเข้าใจง่าย มีการให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ซักถามข้อสงสัยเนื้อหาสาระสอดคล้องกับหัวข้อการอบรม

อภิปรายผล

1. **ด้านปฏิภิกิริยา (Reaction)** ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ มีค่าเฉลี่ยประชากรสูงสุด และ ด้านความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยประชากรน้อยสุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากรค่อนข้างต่ำ แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อโครงการสอดคล้องกัน เป็นโครงการอบรมที่มีกระบวนการพัฒนาความรู้ ทักษะปฏิบัติ ซึ่งเนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรมที่นำมาใช้ในการอบรม ครบคลุม เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ อีกทั้งวิทยากรมีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรพัฒนาอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพร อรรถวิวรรธน์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบทของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ด้านผลกระทบของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

2. **ด้านการเรียนรู้ (Learning)** พบว่า คะแนนผลการทดสอบหลังอบรม ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.30 สูงกว่าก่อนอบรม ที่มีค่าคะแนนร้อยละ 41.70 ซึ่งผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไปตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หลังจากที่ได้รับรู้การฝึกอบรมได้รับความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและในภาคปฏิบัติ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ฝึกอบรมจากการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจในการเรียนรู้ จึงทำให้สามารถทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศตวรรษ โชติช่วง (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินโครงการอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาทในวัยรุ่น โรงเรียนสวสดีรัตนามิขุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ พบว่า ผลการประเมินการเรียนรู้ (Learning) จากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรมก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมการอบรมตามโครงการ พบว่า หลังการเข้ารับการอบรมตามโครงการอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาทในวัยรุ่น มีระดับของความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงขึ้นกว่าก่อนการดำเนินกิจกรรมการอบรมตามรายการประเมิน ได้แก่ หัวข้อที่ 1 การคบเพื่อนต่างเพศหรือการมีแฟน หัวข้อที่ 3 การใช้ถุงยางอนามัยและการคุมกำเนิด หัวข้อที่ 4 การคบเพื่อนต่างเพศหรือการมีแฟน และการประเมินการเรียนรู้

3. **ด้านพฤติกรรม (Behavior)** ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยประชากร อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นย่อย พบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ย สูงสุด และประเด็นผู้เข้าร่วมฝึกอบรม นำผลิตภัณฑ์ ชิ้นงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ ไปเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนได้รับทราบมีค่าเฉลี่ยของประชากรน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้มีการวางแผนหลังจากผ่านการฝึกอบรมเพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ โดยทำเป็นอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ มีการปรับปรุงผลงานชิ้นงาน คิดสร้างผลงานชิ้นงานในรูปแบบใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด มีการประเมินตรวจสอบคุณภาพ ผลงานชิ้นงานที่ได้ทำแล้วเสร็จเพื่อให้ทราบถึง ข้อผิดพลาดหรือจุดที่ทำให้ชิ้นงานไม่สมบูรณ์ได้มาตรฐานทุกชิ้นงานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทำขึ้นเพราะเป็นงานฝีมือที่ต้องใช้ความประณีตในการทำ และได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดของผลงานชิ้นงานอยู่

สม่ำเสมอเพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุพงษ์ บุรณะพิมพ์ (2561) ที่ได้ประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ตามรูปแบบของ เคิร์กแพทริก ผลการศึกษา พบว่าการประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้ง 4 ด้านผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านปฏิกิริยาตอบสนองมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 100 มีคะแนนสอบสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 3) ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม พบว่า มีการวางแผนว่าจะนำเอาความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม 4) ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงานพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลลัพธ์ (Results) พบว่า จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และประชาชนชาวบ้าน เกี่ยวกับภาพรวมโครงการ เพื่อทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ต่อไปในอนาคตได้อย่างเหมาะสม จนสามารถสร้างแรงบันดาลใจ ในการค้นหาอาชีพที่สนใจ ให้กับนักเรียนได้ และเพื่อสร้างสำนึกรักในภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียนอีกด้วย ซึ่งในภาพรวม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในรูปแบบการดำเนินงานของโครงการ กล่าวคือ มีการจัดกระบวนการอบรม หลักสูตรอบรม ให้เป็นไปด้วยดี มีวิทยากรที่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างเข้าใจง่าย มีการให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ซักถามข้อสงสัยเนื้อหาสาระสอดคล้องกับหัวข้อการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราตรี วนาภาบุเบศ (2563) ที่ได้ประเมินโครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 กรณีศึกษา โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินแบบร่วมมือ ผลการประเมิน พบว่า บุคลากรทุกฝ่ายงบประมาณมีความพร้อม เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่มีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน พบว่า มีการคัดเลือกสถานประกอบการที่ครบถ้วนตรงตามแผนการคัดเลือก และการจัดนักเรียนเข้าฝึกประสบการณ์มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ สถานที่และเนื้อหาการบรรยายมีความเหมาะสม การนิเทศของครูนิเทศก์เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด การประสานงานกับพี่เลี้ยงไม่พบปัญหา ได้รับความร่วมมือในการแจ้งความประพฤติของนักเรียน ด้านผลผลิต พบว่า นักเรียนมีความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ทุกคน มีทักษะการทำงานอยู่ในระดับดี นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับดี นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลลัพธ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงสนใจเลือกเรียนต่อหรือทำงานที่ตรงในสาขาเดิมหรืออยู่ในเส้นทางของสายอาชีพ และการฝึกประสบการณ์ไม่ได้เป็นหลักเกณฑ์ที่รับประกันว่าสถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงาน เนื่องจากนักเรียนบางคนยังมีความสนใจไม่เพียงพอ ประกอบกับระยะเวลาในการฝึกสั้นเกินไป และด้านผลกระทบ พบว่า สถานประกอบการมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากการทำงานที่รวดเร็ว และด้านนักเรียนมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นที่จะประกอบอาชีพจริงในอนาคต หากแต่ผู้ประกอบการมีความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในการเดินทางของบุตรหลาน

องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินงานโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ก่อให้เกิดผลดีกับนักเรียนและสถานศึกษา เนื่องจากเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก ในการรักหวงแหน ท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการสร้างสรรค์ชิ้นงานภูมิปัญญา สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่ครอบครัวได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดตั้งเครือข่ายด้านการประกอบอาชีพ เพิ่มช่องทางการพัฒนา

ฝีมือสำหรับสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยเหลือกันในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้เป็นอย่างดี ตลอดจนนักเรียนมีความตระหนักในความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้ดียิ่งขึ้น และสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สถานศึกษาจนได้รับการยอมรับจากภายนอก ในส่วนปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานโครงการ พบว่า มีข้อจำกัดเรื่องเวลา ซึ่งควรจัดแยกตามช่วงอายุนักเรียน เพื่อสามารถฝึกทักษะปฏิบัติได้เหมาะสมกับวัย ตลอดจนงบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น สถานที่สำหรับการฝึกอบรม มีความคับแคบ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ขาดหายเนื่องจากใช้มาเป็นระยะเวลานานแล้ว ขาดสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความทันสมัย เนื่องจากโรงเรียนไม่มีอุปกรณ์รองรับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อีกทั้งวิทยากรที่มีความสามารถ ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีจำนวนน้อย หากวิทยากรไม่ว่างนักเรียนก็ไม่สามารถเข้าเรียนได้ และขาดการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลที่เป็นระบบ และต่อเนื่อง จากผู้เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาทักษะอาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบของแต่ละปีการศึกษา

สรุป

ผลการประเมินโครงการท้องถิ่นภูมิปัญญา พัฒนาทักษะอาชีพ โรงเรียนบ้านกุ่มแป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า

1. **ด้านปฏิกิริยา (Reaction)** ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยประชากร อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาสาระมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านความเหมาะสมของวิทยากร มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็น วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีสภาพที่ใหม่และพร้อมใช้ในการฝึกอบรม ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อยู่ในระดับมาก

2. **ด้านการเรียนรู้ (Learning)** พบว่า คะแนนผลการทดสอบหลังอบรม ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.30 ซึ่งสูงกว่าคะแนนผลการทดสอบก่อนอบรม ที่มีค่าคะแนนร้อยละ 41.70 นอกจากนี้ พบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยประชากร หลังเข้าร่วมฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนเข้าร่วมฝึกอบรม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยประชากร ผลการทดสอบ ก่อนเข้าร่วมฝึกอบรมโดยรวมอยู่ที่ 8.34 และคะแนนเฉลี่ยประชากรหลังเข้าร่วมฝึกอบรมอยู่ที่ 17.06 ซึ่งผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไปตามที่ได้กำหนดไว้

3. **ด้านพฤติกรรม (Behavior)** พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยประชากร อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินมากที่สุด คือ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ประเด็นผู้เข้าร่วมฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับ ไปปรับใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน รูปแบบใหม่ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินการประเมินน้อยที่สุด คือ ประเด็นผู้เข้าร่วมฝึกอบรม นำผลิตภัณฑ์ ชิ้นงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติไปเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนได้รับทราบ อยู่ในระดับมาก

4. **ด้านผลลัพธ์ (Results)** จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับภาพรวมของโครงการเพื่อทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ที่มีต่อโรงเรียน ครู และนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับการประเมินโครงการเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักเรียนได้นำความรู้ ความเข้าใจในอาชีพไปประกอบอาชีพไปปรับใช้ในการสร้างอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ต่อไปในอนาคต สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้ค้นหาอาชีพที่สนใจ ถนัดเหมาะสมกับวัย และเพื่อสร้างสำนึกรักในภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประกอบอาชีพให้แก่ นักเรียน ซึ่งในภาพรวม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในรูปแบบการดำเนินงานของโครงการ กล่าวคือ มีการจัดกระบวนการอบรม หลักสูตรอบรม ให้เป็นไปด้วยดี มีวิทยากรที่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างเข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การดำเนินโครงการในครั้งต่อไป ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาในด้านสถานที่การฝึกอบรมให้มีความเหมาะสม เอื้อต่อการฝึกอบรมทั้งในส่วนของ อุณหภูมิของสถานที่แสงสว่างและเสียงรบกวนจากภายนอก

1.2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ควรมีให้เพียงพอสำหรับผู้ฝึกอบรมและมีสภาพที่ใหม่ พร้อมใช้ในการฝึกอบรม

1.3 ควรมีการจัดหาแหล่งทุนให้กับผู้ที่เข้าอบรมในโครงการ เพื่อเป็นงบประมาณตั้งต้นในการประกอบอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการประเมินตามรูปแบบการประเมินของ เคิร์กแพทริก ในโครงการอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ในครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาในการ อบรมให้นานมากขึ้นเพราะการอบรมเกี่ยวกับอาชีพต้องใช้ระยะเวลานานมากพอสมควรเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการอบรมอย่างแท้จริง

2.3 ในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมครั้งต่อไป ควรมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่น ๆ ที่มีผู้กำหนดไว้แล้ว โดยนำผลการศึกษาที่ได้จากการประยุกต์ใช้มาเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาข้อเด่นและข้อจำกัด และนำเสนอเป็นรูปแบบในการประเมินที่มีความเหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพร อรรถวิวัฒน. (2562). การพัฒนากิจกรรมการนิเทศภายในที่สนองต่อความต้องการและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครู โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว(อัครพงษ์ชนูปถัมภ์). วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยการพัฒนากิจกรรมการนิเทศภายในที่สนองต่อความต้องการฯ. 10(2), 186-195.
- دننพงษ์ บุรณะพิมพ์. (2561). การประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฝ่ายบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านกุ่มแป. (2565). รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนบ้านกุ่มแป ประจำปีการศึกษา 2565. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3.
- เพ็ญภา กุลนาคดล. (2562). การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 20(1), 15-27.
- วารวตรี วนาภานุเบศ. (2563). การประเมินโครงการการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนชุมแสงชนูทิศ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินแบบร่วมมือ. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 27(2), 285-301.
- ศตวรรษ โชติช่วง. (2565). การประเมินโครงการอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โรงเรียนสวัสดิ์รัตนภูมิขส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตวัน ระเบียบ. วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี. 5(2), 1827-1839.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.

Donald L. Kirkpatrick. (1975). Evaluating Training Program. Wiscounsinn: Amarican Society for Training and Development, Inc.

Krejcie & Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607 – 610.